

Platform for strategisk samarbejde mellem RTI og regionerne

1. Sammenfatning

Dette oplæg er udarbejdet som opfølgning på Rundbordssamtale 2007 mellem Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) og de regionale vækstfora/regionsrådene med henblik på at styrke arbejdet med at udvikle en fælles platform for samarbejdet mellem RTI og regionerne.

Det foreslås således, at der frem til Rundbordssamtale 2008 igangsættes et arbejde, der med udgangspunkt i et ligeværdigt samarbejde skal danne baggrund for i fællesskab at udvikle et grundlag for at sikre sammenhæng mellem den nationale og regionale innovationsindsats. Det skal ske på tre niveauer;

- 1) Gennem styrkede samarbejdsstrukturer – såvel på administrativt som på ”politisk” niveau
- 2) Gennem igangsætning af fælles pilotprojekter og initiativer
- 3) Og på sigt gennem udvikling af nye større strategiske satsninger, der f.eks. kan gennemføres gennem fælles udbud.

Samarbejdet mellem parterne baserer sig på ligeværdighed, frivillighed og fleksibilitet. Det betyder bl.a., at bilaterale samarbejder mellem RTI og regionerne tager udgangspunkt i den enkelte regions specifikke situation og behov. Og i forhold til gennemførelse af større strategiske satsninger, hvor samarbejdet med RTI kan omfatte flere regioner, kan de enkelte regioner deltage i de samarbejder, de finder relevante.

Det er målet for den samlede indsats, at der opnås:

- Mere målrettet anvendelse af de samlede offentlige midler til virksomhedsrettet innovation.
- Større volumen og synergi i indsatsen gennem en sammenhængende indsats mellem nationalt og regionalt niveau og på tværs af regioner.
- Bedre grundlag for prioritering af RTI og de regionale vækstforas midler og virkemidler.
- En effektiv administrativ samarbejdsmodel med gensidig høring samt udvikling af metoder til fælles administration og bevillingskompetence.
- Bedre mulighed for fælles analyser, videndeling, erfaringsudveksling og læring.

Udviklingen af platformen sker parallelt med, at både RTI og de fleste regionale vækstfora i løbet af 2008 reviderer deres handlingsplaner. Arbejdet skal også bidrage som grundlag for udvikling af partnerskabsaftalerne mellem regeringen og de regionale vækstfora.

2. Udgangspunkt

Den offentlige indsats for virksomhedsrettet innovation har gennem de seneste år fået større politisk fokus. Virksomhedernes behov for vidensamarbejde med andre videninstitutioner, offentlige myndigheder og andre virksomheder i klynge- eller værdikædesamarbejde får stadig større betydning for mulighederne for udvikling af nye produkter, ydelser, koncepter eller processer, der kan skabe konkurrencekraft og værditilvækst.

Forskellige offentlige myndigheder og institutioner har indtil nu haft fokus på udvikling af nye virkemidler målrettet virksomhedernes forskellige innovationsbehov. Udfordringen er, at de ikke nødvendigvis er koordinerede og udviklet i sammenhæng på tværs af offentlige myndigheder.

Videnskabsministeriet og regionerne anvender til sammen mellem 1 og 1,5 mia. kr. årligt på virksomhedsrettede initiativer og indsatser, der i bred forstand skal bidrage til at styrke innovation. Hertil kommer det bidrag til innovation, som sker gennem universiteter, forskningsinstitutioner og hospitaler..

Udfordringen er således at få skabt den fornødne sammenhæng og synergi mellem den statslige og regionale innovationsindsats, så der samlet set opnås størst mulige samfundsmæssige gevinster af den offentlige indsats. Der er imidlertid et godt fundament herfor, idet der både på statsligt og regionalt niveau er udarbejdet strategier og handlingsplaner for innovationsindsatsen de kommende år, i regi af henholdsvis RTI og de regionale vækstfora samt i nogle sammenhænge regionsrådene.

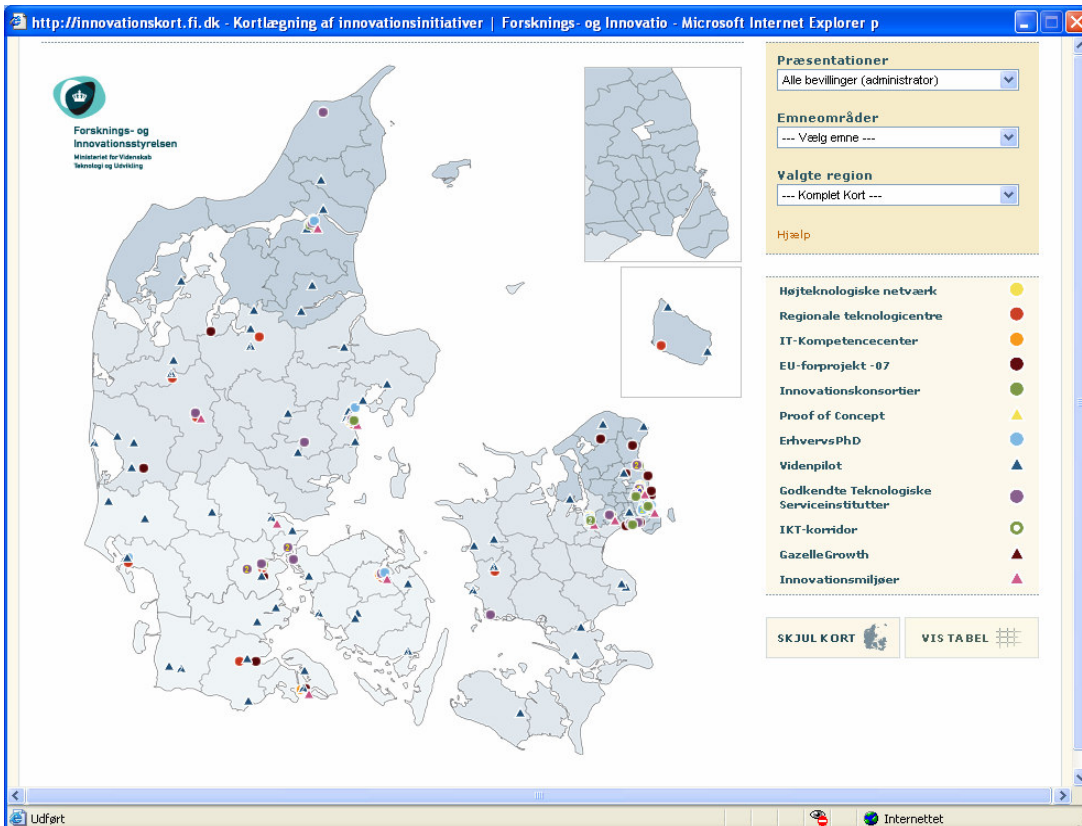
Rådet for Teknologi og Innovation (RTI)

RTI's handlingsplan Innovation Danmark 2007-2010 udgør regeringens centrale platform for en sammenhængende statslig indsats mellem forskning, innovation og kompetenceudvikling. Rådets indsats består hovedsageligt af virksomhedsrettede virkemidler, der skal bidrage til at styrke virksomhedernes innovation. Midlerne gives dog primært til videninstitutioner. Virksomhederne skal typisk selv betale for deres deltagelse.

RTI har en vision om at opbygge en række nye innovationsalliancer mellem videninstitutioner, virksomheder offentlige institutioner og brugere. Det vil være naturligt, at innovationsalliancerne bl.a. har fokus på udvikling af forskellige aspekter af velfærdsteknologi og derfor kan spille effektivt sammen med regionernes tematiske fokuseringer og prioriteringer inden for disse områder.

RTI's midler udmøntes nationalt, men en stor del heraf har en regional vinkel og bidrager til at styrke den regionale indsats for innovation, idet aktører og virksomheder i de forskellige regioner får gavn af midlerne og projekterne. Initiativerne under RTI kan dermed være med til at understøtte og bidrage til at opfylde de regionale mål og indsatser inden for virksomhedsrettet innovation og vidensamarbejde. RTI's årlige ramme er på ca. 800 mio. kr. Neden for er vist den regionale fordeling af RTI's indsats.

Figur 1: Den geografiske fordeling af RTI's indsats

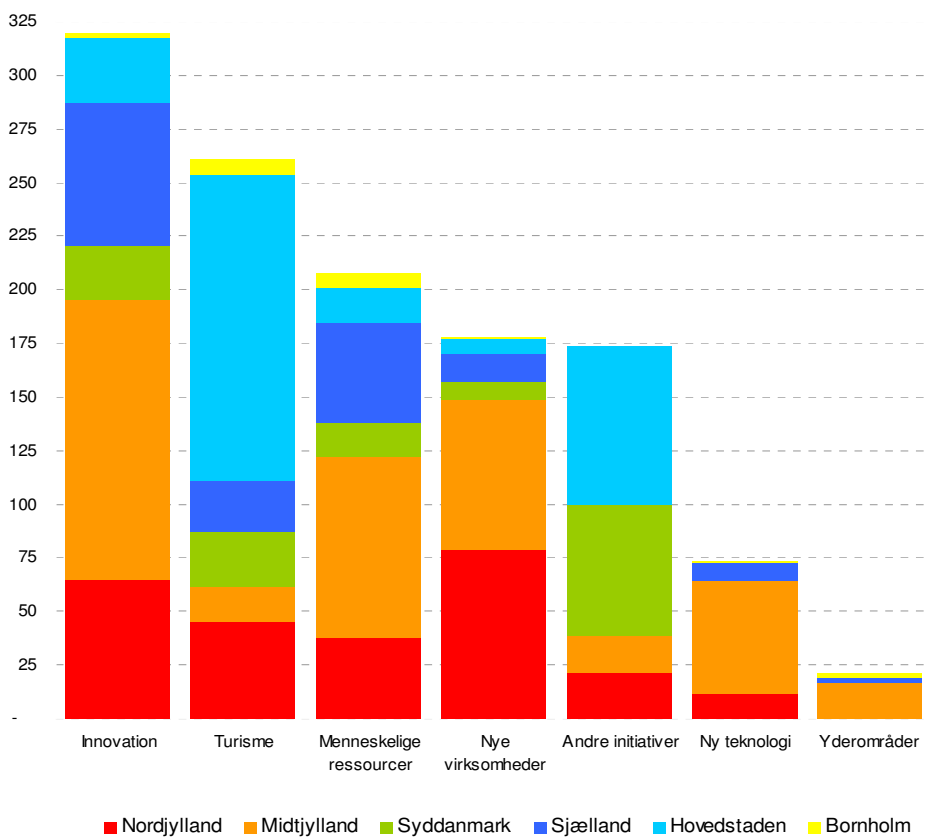
De regionale vækstfora

Med strukturreformen har de regionale vækstfora fået en vigtig rolle i forhold til udvikling af den regionale innovationsindsats. Vækstforaene har inden for en bred opgaveportefølje en unik mulighed for at sikre et samarbejde om virksomhedsrettet innovation på tværs af virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder, herunder også kommunerne. Med de regionale erhvervsudviklingsmidler og EU's strukturfondsmidler, vækstforaene har indstillingsret til, er der godt 1 mia. kr. årligt til regional innovations- og erhvervsudvikling.

I relevante sammenhænge kan det ligeledes være relevant at inddrage regionsrådene, da de fx har det primære ansvar for sundhedsvæsenet og teknologioverførsel, hvor der foregår meget forskning, innovation og vidensspredning mellem den offentlige og private sektor.

De regionale vækstfora har prioriteret innovation som et vigtigt tværgående tema. En opgørelse fra Danske regioner viser, at ca. 32 procent af de regionale vækstforas investeringer falder inden for området innovation og ny teknologi. Omfanget er noget større, hvis der medtages innovationsinitiativer under indsatsområder som iværksætteri, turisme, sundhed og klyngeindsatninger. Som det fremgår af figuren nedenfor var innovation vækstforaenes største indsatsområde i 2007 målt i kroner og ører.

Figur: Vækstforaenes investeringer i 2007 opdelt efter indsatsområder (mio. kr.)

Kilde: Danske Regioner 2008

3. Udgangspunkt og mål for et strategisk samarbejde mellem RTI og vækstfora

Der er allerede i dag et godt samarbejde mellem RTI/Forsknings- og Innovationsstyrelsen (FI) og regionerne. Samarbejdet omfatter bl.a.

- Strategimøde mellem RTI og regionerne (rundbordssamtale)
- Dialogmøder og løbende koordinering mellem FI og vækstforumsekretariatene
- Fælles pilotprojekter og analyser
- Aftaler om fælles indsats i de regionale partnerskabsaftaler

Det fremgik af rundbordssamtalen i december 2007, at der er bred opbakning til et tættere og mere strategisk samarbejde mellem RTI og de regionale vækstfora og i relevante sammenhænge regionsrådene. Med partnerskabsaftalerne har regeringen og regionerne sat de overordnede fælles mål for den regionale vækst og udvikling. Næste skridt er en videreudvikling af de initiativer og projekter, der allerede er igangsat og en endnu tættere koordinering mellem RTI's indsatsområder og vækstforaenes/regionernes satsninger.

På baggrund af de hidtidige nationale og regionale erfaringer i den virksomhedsrettede innovationspolitik er der behov for at arbejde hen i mod i højere grad at bringe indsatsen fra virkemiddel- og initiativniveau til strategisk udvikling på tværs af nationale og regionale virkemidler og indsatser.

I udmøntningen af både RTI og vækstforaenes midler er der behov for at fokus i endnu højere grad rettes mod at sikre større sammenhængende satsninger. Det bør være målet, at der skabes en balance mellem den positive dynamik, der kan opnås gennem igangsætning af mange enkeltinitiativer og projekter, og de mere målrettede, strukturelle og længerevarende effekter, som større koordinerede regionale indsatser vil give. Den ene indsats bør ikke udelukke den anden. De vil ofte være hinandens forudsætninger.

En fælles strategi bør tage udgangspunkt i en målsætning om, at:

- Skabe størst mulig samfunds- og erhvervsøkonomisk værdi af indsatsen inden for erhvervsrettet innovation og vidensamarbejde.
- Sikre at alle offentlige aktører overordnet set trækker i samme retning, så der skabes størst mulig synergi mellem den nationale og regionale innovationsindsats og vidensamarbejde.

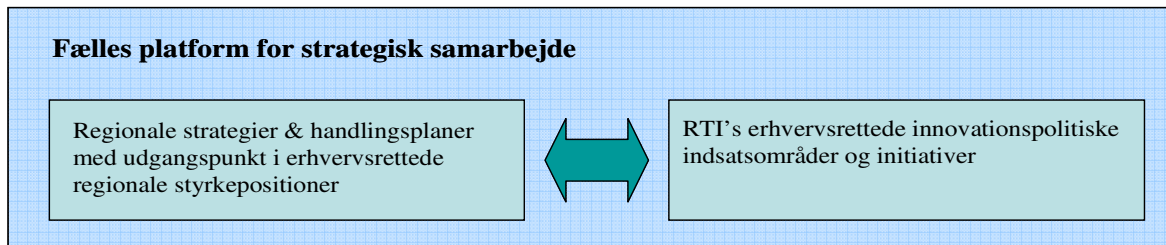
4. Forslag til strategiske samarbejdsområder

Det foreslås, at RTI og de regionale vækstfora skaber en fælles platform for strategisk samarbejde, der omhandler følgende 5 strategielementer, som kan igangsættes inden for forskellige tidshorisonter:

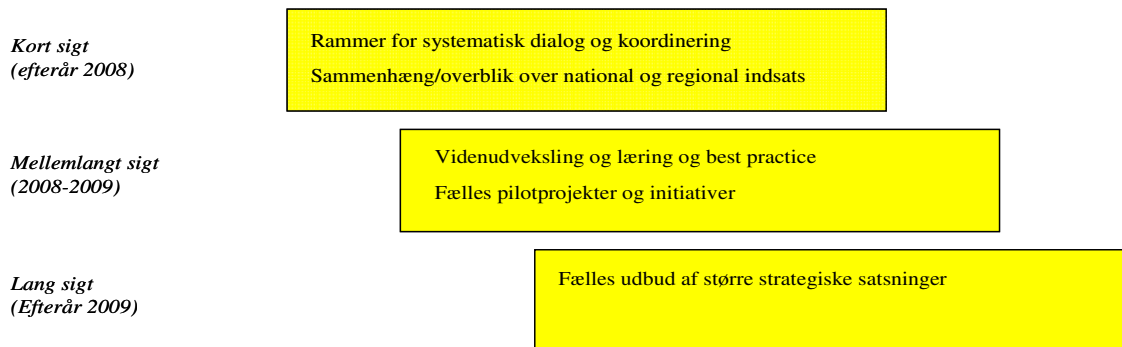
- 1) Udvikling af rammerne for systematisk dialog og koordinering mellem RTI og de regionale vækstfora (og i relevante sammenhænge regionsrådene).
- 2) Skabe sammenhæng og overblik over den nationale og regionale innovationsindsats
- 3) Videnudveksling og læring om best practise
- 4) Fælles pilotprojekter og initiativer
- 5) Fælles udbud af større strategiske satsninger

Dette kan skitseres i en tankemodel for samarbejde mellem RTI og de regionale vækstfora, jf. figur 1.

Figur 1: Tankemodel for elementer i strategisk samarbejde mellem RTI og de regionale vækstfora

Strategielementer og tidshorisont

Indholdet af konceptet og principperne for den fælles platform for det strategiske samarbejde, herunder de fem strategielementer er skitseret i det følgende.

1). Dialog og koordinering

På mødet mellem RTI og regionerne den 13. december 2007 var der bred enighed om, at der er et stort interessefællesskab mellem RTI og regionerne med hensyn til målsætninger for indsatsen inden for innovation og videnspredning.

Det foreslås, at fortsætte og udbygge dialogen og samarbejdet i de kommende år. Med henblik på at operationalisere dialogen og relevant koordinering af den nationale og regionale indsats og udvikling heraf foreslås:

- At der en gang årligt i fællesskab arrangeres rundbordssamtale mellem RTI og regionale vækstfora/regionsråd med henblik på læring, refleksion og udvikling af samarbejdet. Rundbordssamtale 2008 foreslås afholdt i november/december 2008.
- At der efter konkret behov og i politisk vigtige sager gennemføres en procedure med politisk høring af parternes relevante initiativer, men at høring normalt gennemføres administrativt.
- At der udvikles rammer for en løbende dialog mellem RTI's sekretariat og hvert enkelt af de regionale sekretariater, hvor der aftales en arbejdsform og metode i forhold til samarbejdets omfang og karakter med hver enkelt region.
- At der fastlægges rammer for gensidig orientering om udbud af innovationsmidler.

- At der udarbejdes en samlet årsplan for dialogen og koordineringen vedrørende handlingsplaner, regionale partnerskabsaftaler, initiativer og udbud mv.

2) Sammenhæng og overblik over national og regional indsats

Det var en konklusion på Rundbordssamtale 2007, at der er behov for at skabe større sammenhæng og overblik mellem de nationale og regionale innovationsindsatser. Som første skridt på vej hertil foreslås det, at der igangsættes følgende:

- Der udarbejdes en samlet oversigt over nationale og regionale programmer og puljer på innovationsområdet, herunder elektronisk webportal/guide til virksomhederne. Formålet er at sikre større synlighed og bedre information om mulighederne for virksomhederne. Dette arbejde er allerede igangsat i foråret 2008. De første resultater af arbejdet forventes at foreligge i juni 2008.
- Sikre større sammenhæng i den operationelle rådgivnings- og vejledningsindsats på innovationsområdet til virksomheder, dvs. samarbejde mellem RTI's indsats og væksthuse, erhvervsråd og teknologioverførselskontorer, bl.a. om informationsindsatsen overfor virksomhederne.
- Fælles overblik over, hvad de nationale og regionale midler anvendes til, som kan være med til at give et bedre beslutningsgrundlag for fremtidige prioriteringer af midler. Det kunne fx være i form af en fælles database over bevilgede projekter/initiativer baseret på tilgængelige oplysninger. Database kan evt. bygge videre på Forsknings- og Innovationsstyrelsens database over bevillinger.

Herudover kan der være behov for at udvikle nye metoder til at skabe overblik for virksomhederne. Det kan i den forbindelse være relevant at arbejde videre med at undersøge, hvor virksomhederne får deres viden om innovationstilbud fra – og hvordan de fremover kunne tænke sig at få denne viden.

3) Videnudveksling og læring

Det er vigtigt, at parterne lærer af de erfaringer, der bliver gjort både i staten og i regionerne med programmer, indsatser og metoder på innovationsområdet.

Det foreslås derfor, at dialog, refleksion og læring om innovation og vidensspredning mellem Forsknings- og Innovationsstyrelsen og regionernes sekretariater gøres til genstand for regelmæssige fælles drøftelser i vækstforumnetværket i Danske Regioner.

Der kan også være tale om gennemførelse af fælles analyser (et eksempel herpå er analysen og muligheder og udfordringer for ErhvervsPhd-ordningen, der netop er udarbejdet i samarbejde med Region Syddanmark og Region Midtjylland) eller afholdelse af åbne konferencer og seminarer med fokus på udveksling af erfaringer, metoder og effekter samt udvikling af ny praksis i innovationsindsatsen.

4) Udvikling af fælles samarbejdsinitiativer og pilotprojekter

Det foreslås, at der for hver region frem til Rundbordssamtalen 2008 arbejdes med identificering og udvikling af konkrete samarbejdsinitiativer og/eller pilotprojekter, der kan styrke samspillet mellem de nationale og regionale virkemidler på innovationsområdet.

Der kan fx være tale om i fællesskab at understøtte bestemte innovationsnetværk, der både understøtter regionale og nationale prioriteter, i forbindelse med det kommende nationale udbud af innovationsnetværk. Samarbejdet kan også handle om at styrke den regionale udbredelse af RTI's programmer, fx ErhvervsPhd-

ordningen, regionale videnpiloter eller den nye videnkupon-ordning for SMV'er – eller om at nyttiggøre programmerne i forhold til eksempelvis regionale klyngesatsninger.

Pilotprojekterne og initiativerne kan være et regionalt supplement til nationale virkemidler – eller omvendt. Eller helt nye initiativer, der fx skal teste om det på sigt er mulighed og opbakning for gennemførelse af større strategiske satsninger. I projekterne kan der også være fokus på at tænke i samfinansiering med EU's strukturfonde.

5) Fælles udbud af større strategiske satsninger

Det foreslås, at RTI og de regionale vækstfora udarbejder et grundlag for i løbet af de kommende år at udvikle samarbejdet til også at kunne gennemføre større fælles strategiske satsninger, der også går på tværs af regioner. Der kan være tale om en tematiseret indsats og fælles udbud, der fx skal styrke innovationssystemet i forhold til klynger, megasatsningsområder eller særlige fokusområder, hvor der er et sammenfaldende nationalt, regionalt og tværregionalt behov og ønske om en større fælles indsats. Samarbejdet skal naturligvis fortsat basere sig på ligeværdighed, frivillighed og fleksibilitet. De enkelte strategiske satsninger kan således gennemføres mellem RTI og de regioner, der finder det relevant at være med i det pågældende samarbejde.

Det foreslås, at der udvikles en række overordnede principper, der kan fungere som rettesnor for samarbejdet om strategiske satsninger. Principperne skal tage udgangspunkt i de praktiske erfaringer med samarbejde der allerede er og de kommende år vil blive indhøstet.

Som udgangspunkt foreslås følgende overordnede principper:

- *Baserer sig på samfunds- og erhvervsmæssige behov og potentialer*
Udbuddene af strategiske satsninger skal tage udgangspunkt i samfundsmæssige og erhvervsmæssige udfordringer, hvor der samtidig ligger store erhvervsmæssige potentialer for dansk erhvervsliv. Gerne områder, hvor synergiskabelsen sker gennem et samarbejde mellem den private og offentlige sektor.
- *Konkurrence mellem større enheder.* Indsatsen skal bygge på konkurrence mellem større regionale eller tværregionale konsortier/alliancer – i stedet for konkurrence mellem mindre enheder som f.eks. enkelt virksomheder og institutioner. Målet er, at ansøgere til RTI's puljer og de regionale vækstforas midler bliver større regionale eller tværregionale konsortier, f.eks. fælles innovationsalliancer mellem offentlige institutioner, videninstitutioner, erhvervsliv og brugere på temaområder, der både er prioriteret nationalt og regionalt.
- *Fokus på tværregionale styrker.* Der skal igangsættes større strategiske satsninger, der skal understøtte tværregionale erhvervsmæssige klynger, styrkepositioner eller megasatsninger, der også ligger inden for en national prioritering. Det vil indebære udmøntning af større bevillinger, der har et tilstrækkelig momentum til effektivt at kunne understøtte regionale styrkepositioner og dermed større sammenhængende erhvervsrettede vidensamarbejder, hvor mange aktører kommer i spil og skaber intern synergi og værdi.
- *Sammenhæng til forskning og uddannelse:* Der skal være fokus på sammenhæng til forskning, kompetencer og uddannelse, herunder strategiske forskningssatsninger samt universiteternes udvikling af nye kandidat og efter- videreuddannelser. For samlet at understøtte etablering og udvikling af styrkepositioner er det nødvendigt med en satsning på både brug af viden og opbygning af kompetencer, hvis satsningen skal være succesfuld. Der skal derfor være fokus på inddragelse af universiteter og andre videninstitutioner i satsningerne.

- *Fælles finansiering.* Gennem fælles udbud matches nationale og regionale midler. Det er afgørende for gennemførelsen af projekterne, at der er et fælles commitment i projekterne således, at de nationale midler geares med regionale midler – og omvendt. Endvidere kan EU-strukturfondsmidler indtænkes. Desuden forventes der normalt medfinansiering fra virksomheder og andre deltagere.

Principperne skal ikke betragtes som en statisk størrelse, idet der løbende vil være behov for at udvikle og justere dem i forhold til de erfaringer, der indhøstes.

Endvidere skal det bemærkes, at der fortsat vil være mulighed for at etablere konkrete samarbejds- og pilotprojekter mellem RTI og de enkelte regioner som beskrevet under pkt. 4, som ikke nødvendigvis baserer sig på ovenstående principper.

Frem til rundbordssamtalen ultimo 2008 skal der arbejdes med at udvikle beslutningsgrundlaget for fælles udbud om større strategiske satsninger, bl.a. mht. følgende:

- Udvikle og konkretisere principperne for fælles udbud så de kan anvendes som operationel samarbejdsmodel
- Udvikle forslag til administrativ samarbejdsmodel for gennemførelse og administration af udbud
- Identificere hvilket viden- og dokumentationsgrundlag der skal ligge til grund for beslutning om, hvilke temaer og virkemidler, der skal prioriteres.
- Identificere mulige konkrete faglige temaer, som de fælles udbud kan omhandle (fx sundhed, energi, miljø osv).

Hvis processen skrider planmæssigt frem, kunne man forestille sig, at de første fælles udbud gennemføres i andet halvår 2009.